

Motion till riksdagen 2005/06:K228

av **Marietta de Pourbaix-Lundin (m)**

Det kommunala självstyret

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att alla kommande regeringsförslag som berör kommunal verksamhet skall innehålla en redovisning av på vilket sätt den kommunala självstyrelsen påverkas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en genomgång av befintlig lagstiftning i syfte att vidta sådana ändringar som på berörda områden återupprättar den kommunala självstyrelsen.

Motivering

Kommunalvalen måste få genomslag. Det är dags att på allvar bestämma sig för om vi i Sverige skall ha en lokal politisk nivå eller inte. Om utgångspunkten är att vi även framöver skall ha en kommunnivå med kommunalpolitiker som har något utrymme att fatta lokalt varierade och lokalt förankrade beslut, kan inte riksdag och regering fortsätta att via lagstiftning detaljstyra både vad kommunerna skall ha för verksamhet och hur den skall utformas och bedrivas.

Flera märkliga beslut som klart inskränker det kommunala självstyret har tagits de senaste åren och flera tycks vara på väg. Ett flagrant exempel är det nya skatteutjämningsssystemet, där kommunernas grundlagsfästa rätt att själva beskatta för sina egna angelägenheter är satt ur spel i och med att en kommuns medborgares skattepengar genom centrala beslut kan skickas till en annan kommun. Andra exempel är att socialtjänstlagen numera innehåller en riksnorm för socialbidrag, där staten fastställt normen utan hänsyn till medborgarnas verkliga levnadsförutsättningar i de olika kommunerna. Socialtjänstlagen har nyligen ändrats så att mer beslutsrätt återigen ges förvaltningsdomstolarna på socialtjänstens bekostnad. Vi har fått en bibliotekslag, som innebär krav på kommunerna. Vi har en lag som innebär sanktioner för

Fel! Okänt namn på

de kommuner som säljer sina bostadsföretag. Vi har en stopplag för förändrade driftformer av akutsjukhus.

För mycket statligt tvång!

Dagligen hotas dessutom kommunerna av allt fler nya statliga tvångsinsriktningar. Det gäller alltifrån att bestämma nivåer på kommunala taxor till tvång för kommunerna att inrätta bostadsförmedlingar. Frågan är hur kommunalpolitiker skall kunna få utrymme att göra nödvändiga omstruktureringar av den kommunala verksamheten när det mesta är obligatoriskt och styrt via lagstiftning. Dessutom omtalas i en rad olika högtidliga sammanhang den stora och ökade betydelsen av lokalt inflytande, medborgardialog och politiskt engagemang. Vi tvingas nog konstatera att ur socialdemokratiska munnar sådant tal mer är en fråga om artighetsfraser och floskler.

Visserligen får kommunerna statsbidrag, men till största delen täcks kostnaderna för den kommunala verksamheten av kommunalskatt och avgifter som den egna kommunens invånare betalar. Det måste anses rimligt att de politiker som medborgarna röstar fram har ett stort utrymme att själva bestämma vilken verksamhet som skall finnas i den egna kommunen och hur den skall vara utformad efter de mycket olika lokala betingelser som finns i Sverige och som också kan variera med tiden.

Den som beslutar skall också betala!

Principen måste vara att den som beslutar också betalar. Om det anses att en verksamhet skall vara nationellt beslutad, till exempel skolan, kan detta med fördel utformas som ett nationellt system, där en elevbaserad ersättning går direkt till berörda medborgare. Dessa kan sedan välja mellan olika utförare (offentliga, privata eller kooperativa etc.).

Det kommunala självstyret urholkas mer och mer. Vid varje enskilt tillfälle hävdas från socialdemokratiskt håll att de föreslagna och beslutade inskränkningarna är förenliga med grundlagen. En grundlag som bland annat klart uttalar att den svenska folkstyrelsen vilar på och kommer till uttryck genom kommunal självstyrelse, men som enligt våra domstolar ändå verkar tillåta statliga detaljregleringar på i stort sett alla kommunala områden, är att jämställa med en teaterkuliss. Frågan är vad som döljs. Det kommunala självstyret behöver kraftigt och entydigt förstärkas och skyddas i grundlagen. Denna fråga har riksdagen ännu inte tagit ställning till.

Stockholm den 19 september 2005

Marietta de Pourbaix-Lundin (m)